

Sosialdemokratiske utenrikspolitikk

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar følgende forslag:

- *Fra årsmøteheftet 2: 3.1, 3.2,, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15*
- *Fra årsmøtehefte 3: 3.2*
- *Fremmet under møtet: 5. USAs nye atomvåpenpolitikk, 7. Palestina, 14. Diverse endringsforslag, 17. Folkehelse*
- *Fra årskvinnekonferansen: Feministisk utenrikspolitikk, Norske statsborgere med palestinsk bakgrunn som reiser til Gaza og Vestbredden, Norge bør ta ansvar for fattige kvinners rett til reproduktiv helse.*

Målet for vårt internasjonale engasjement er frihet, muligheter og trygghet for alle. Vår utenrikspolitikk skal ivareta norske interesser og er forankret i våre grunnleggende sosialdemokratiske verdier som er frihet, internasjonal solidaritet og samarbeid, demokrati, menneskerettigheter og bærekraftig utvikling. Det oppnår vi best i fellesskapet og på tvers av landegrenser. Norge er et moderne demokrati og en åpen økonomi med forankring i Europa, NATO, WTO og FN. Internasjonalt samarbeid basert på folkeretten er i vår interesse både som en liten nasjon, en mellomstor økonomi og som et av Europas største nasjonale land- og havområder.

Økte investeringer i Forsvaret i tråd med den vedtatte langtidsplanen er påkrevet for å styrke landets forsvarsevne og oppfylle våre internasjonale forpliktelser. Vi slutter opp om målsettingene fra NATO-toppmøtet i 2014 om at medlemslandene gradvis øker sine forsvarsbudsjetter opp mot 2 prosent av BNP innen ti år.

Vi lever i en tid med store folkevandringer som følge av krig, konflikt, fattigdom og klimaendringer. Vår politikk er basert på menneskerettighetene og flyktningkonvensjonen. Vi vil videreføre en human og rettferdig asyl- og flyktningpolitikk. I møte med en urolig verden som er i konstante endringer og maktforskyving, må vi kjempe for en rettferdig og organisert verden. En verden der vi ser mindre ulikhet og mer velferd til alle: En bedre organisert verden og en bedre organisert markedsøkonomi.

Vi lever i en verden som blir både mer lokal og global samtidig. Da spiller hovedsteder og store byer en stadig større rolle. Vi mener at Oslo skal være en internasjonal leder. I 2019 er Oslo Europas miljøhovedstad og skal vise vei innen klima- og miljøområdet. Vi mener Oslo også skal sette tydelige internasjonale fotavtrykk innen andre områder som bærekraft, menneskerettigheter, anstendig arbeidsliv, og ansvarlige investeringer.

Likestilling og global helse

Frihet er en forutsetning for å leve gode liv. Den globale skjevheten i rettigheter og muligheter krever en utenrikspolitikk med fokus på likestilling og like rettigheter for alle. Rettighetskamp i Norge har vist oss at politiske grep kan snu holdninger og levekår, det må også gjelde i utenrikspolitikken.

Oslo Ap mener at:

- Norge skal jobbe for at det feministiske perspektivet skal være til stede i all utviklings- og utenrikspolitikk, være gjennomgående og løftes som et mer grunnleggende spørsmål med vekt på rettigheter, representasjon, økonomi og ressurser

- Kontroll over egen kropp, som tilgang til seksuell og reproduktiv helse, er helt sentralt for å sikre jenters og kvinners rettigheter. Norge skal igjen ta en aktiv internasjonal rolle i dette arbeidet.
- Norge bidrar til at flere kvinner kommer inn på arbeidsmarkedet og arbeider for at de får forbedrede arbeidsvilkår og mulighet til å organisere seg
- Norge skal være en pådriver og aktiv forkjemper i arbeidet med menneskerettighetene for seksuelle minoriteter, og øke bistanden til menneskerettighetsorganisasjoner som arbeider med disse teamene.
- Norge skal *på sikt* jobbe for at FN oppretter en egen konvensjon for seksuelle minoriteter.
- Norge skal være en pådriver for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex
- Norge skal arbeide for at jenter og kvinner som voldtas i krig, innen tre måneder har rett til abort
- Norge jobbe for å løfte psykisk helse på den internasjonale menneskerettighetsagendaen og på den måten fremme avstigmatisering av psykiske lidelse i verden.
- Det er særlig viktig å arbeide for integrering av psykisk helse i programmer for mødre- og barnehelse.
- Det må arbeides for et internasjonalt forbud mot kjøp av sex.
- Norge tar initiativet til at FN-systemet innskjerper etterlevelsen av forbudet mot at ansatte kjøper sex.
- Det arbeides for et styrket internasjonalt samarbeid for å avdekke kriminelle nettverk som utnytter kvinner og barn i en sårbar situasjon.
- at Verdens helseorganisasjon i samarbeid med bistandsorganisasjoner intensiverer helsearbeidet rettet mot kvinner som er utsatt for prostitusjon, samt deler informasjon med Interpol og lokalt politi om mulig prostitusjon
- at IOC skal jobbe systematisk mot prostitusjon i forbindelse med idrettsarrangementer
- Norges folkehelse arbeid og internasjonalt klimaarbeid kobles tettere sammen, slik at innsats mot klimaendringer også bidrar til å løse vår tids største global helse utfordringer.
- Norge skal være en aktiv pådriver av implementeringen av FNs 17 bærekraftsmål i sin helhet og støtte opp under kunnskap og globale partnerskap for å få dette til.

Nordområdene: Norges viktigste strategiske satsingsområde i utenrikspolitikken

Nordområdene er Norges viktigste strategiske satsingsområde og en arena for store ambisjoner med muligheter for hele landet. Vi mener Norge gjennom Arktisk råd og Barentssamarbeidet må arbeide for å opprettholde vår posisjon i nordområdene. Det er avgjørende for at overnasjonale regelverk respekteres og for at næringsliv, handel og transport i nord ikke påvirker miljø og klima negativt. Andre lands inntog i nordområdene og Arktis blir stadig tydeligere, vi må være forberedt på å strategisk utnytte vår plassering i nord til vår fordel. Russland er Norges største nabo og forholdet til Russland er en svært viktig del av norsk utenrikspolitikk. Vi mener samarbeidet med Russland, særlig som en del av samarbeidet i nord må styrkes ytterligere gjennom mer bilateral dialog og folk-til-folk-samarbeid.

Oslo Ap mener:

- Norge skal fortsatt være en hovedaktør i nordområdene, og vil arbeide for å styrke mellomfolkelig samarbeid om nordområdene gjennom Arktisk råd, Barentssamarbeidet og i andre overnasjonale fora.

- Norge må pleie og nære vårt gode regionale samarbeid med Finland, Sverige og Russland i nord og i Arktis. Samtidig må vi stå tydelig opp mot Russlands overtredelser av internasjonal rett og internasjonale normer, blant annet i krisen i Ukraina.
- Norge må satse sterkere på å utvikle maritim infrastruktur i nord.
- Norge må i sterkere grad inkludere Asia og nye aktører i den strategiske tenkningen om nordområdene
- Norge skal legge vekt på at rettene til urbefolkninger i nordområdene respekteres, språklig, kulturelt og når det gjelder ressursutnytting
- Norge skal styrke den økonomiske støtten til folk-til-folk-samarbeidet i nord tydelig
- Norge skal arbeide for at forholdet til Russland blir preget av forutsigbarhet og forpliktende avtaler innenfor gjeldende overnasjonale regelverk

En rettferdig økonomisk verdensorden

Vi mener norsk utenrikspolitikk skal jobbe for at den internasjonale markedsøkonomien reguleres bedre. Dette er både i Norges interesse som et lite land med en åpen økonomi, men også et solidarisk prinsipp. Anstendig arbeidsliv med full frihet til fagorganisering, ansvarlige investeringer og skatt er områder vi ligger helt i front på. Likevel har disse fått lite oppmerksomhet i norsk utenrikspolitikk. Det vil vi endre på.

Oslo Ap mener at:

- Det skal legges en helhetlig strategi for Norges rolle som pådriver for en mer rettferdig økonomisk verdensorden og for å bekjempe ulikhet
- Norges ekspertise knyttet til anstendig arbeidsliv, skatt og ansvarlige investeringer i utenrikspolitikken styrkes.
- Norge skal definere en strategi for at utvalgte fond og selskaper, som har direkte eierskap fra den norske staten, skal bidra til bedre bransjestandarder og –praksis innen sin egen bransje internasjonalt.
- Oslo kommune skal legge en strategi for hvordan hovedstaden kan bli et ledende senter for ansvarlige og grønne investeringer internasjonalt.
- Beskatte multinasjonale selskapers verdiskaping i Norge og jobbe aktivt for enhetlig skattlegging av multinasjonale selskaper generelt
- Ta initiativ til en internasjonal konvensjon mot økonomisk hemmelighold som skal inneholde et internasjonalt eierskapsregister.
- Jobbe for å hindre skattekonkurranse, svart økonomi og skatteunndragelser både nasjonalt og internasjonalt, og arbeide for mer effektiv deling av skatte-relatert etterretningsinformasjon og datalekkasjer.
- Iverksette Stortingets vedtak om utvidet og offentlig land-for-land-rapportering og et offentlig eierskapsregister.
- Være en pådriver for rask gjennomføring av OECDs BEPS-anbefalinger (Base Erosion and Profit Shifting) som er et viktig instrument for å hindre skatteflukt og skatteplanlegging og sikre at lav- og mellominntektsland kan dra nytte av den for utveksling av informasjon mellom skattemyndigheter.
- Doble skatte-relatert bistand innen 2020 i henhold til Addis Abeba-erklæringen på skatt.
- Styrke det internasjonale samarbeidet for en mer rettferdig beskatning av digitale tjenester.
- Opprette en bistandsordning for fagforeninger i land som mottar norsk bistand. Som en del av dette må Norge arbeide for at flere blir organisert. Særlig innsats skal innrettes mot kvinner.

- Norsk bistand skal fremme likestilling og kvinnerettigheter – bistandsmottakere skal vise at de innfrir på disse rettighetene for å få støtte.
- Øke bidragene til ILO og være en pådriver for å gjøre ILO til en organisasjon bedre tilpasset vår tids utfordringer.
- Styrke EØS-fondet for trepartssamarbeid ved neste EØS-forhandling.
- Norge skal inkludere arbeidstakers rettigheter i handelsavtaler med andre land
- Statseide selskaper og fond ikke skal handle med varer og tjenester produsert på okkuperte områder
- Statens pensjonsfond utland skal trekke seg ut av selskaper som operer på okkupert område
- Norske myndigheter må utarbeide en skriftlig anbefaling til næringslivet som fraråder økonomisk samkvem som støtter opp under folkeretts -og menneskerettsbrudd.

Nedrustning og regulering av våpen

Atomvåpen utgjør en trussel mot hele menneskehetens eksistens, og det er uakseptabelt at arbeidet for nedrustning og ikke-spredning nærmest har stoppet opp. Vi vil jobbe aktivt for målet om en verden fri for atomvåpen, og støtter målet om et internasjonalt forbud. Vi ser samtidig en rask teknologisk utvikling av hel- og halvautonome våpensystemer, som må reguleres bedre. Vi krever at Norge inntar en pådriverrolle i det videre arbeidet både med nedrustning og regulering av våpensystemer.

Oslo Ap mener at:

- Norge må føre en tydelig nedrustningspolitikk internasjonalt og gå aktivt inn for et forbud mot atomvåpen innenfor ikke-spredningsregimet.
- Norge skal gjennom norske statseide selskaper eller aktører gå foran og avstå fra å investere i selskaper som enten eier eller investerer i atomvåpenrelatert industri
- Norge bør lede an for å få etablert et internasjonalt regelverk som følger og regulerer den teknologiske utviklingen av hel- og halvautonome våpensystemer.
- USAs nye atomvåpen-doktrine (Nuclear Posture Review) så vel som tilsvarende endringer i russisk atompolitikk undergraver Ikke-spredningsavtalen, øker faren for bruk av atomvåpen og bryter med NATOs strategiske konsept om å redusere atomvåpenenes rolle.

En grundig reform av FN

Bærekraftig utvikling er en viktig verdi i vår utenrikspolitikk og her hjemme. Vi vil styrke og videreutvikle norsk utviklingspolitikk og da er FN vår viktigste aktør. Vi mener Norge skal være en kritisk venn, en pådriver for FN-reform og en tydelig støttespiller for verdensorganisasjonen når det er nødvendig. De senere årene har det blitt satt nye rekorder i behovet for umiddelbar nødhjelp, samtidig som krisene ofte er langvarige. Vi ser at grensene mellom nødhjelp og langvarig utviklingsarbeid viskes ut. Vi mener at norsk utenriks- og utviklingspolitikk og FNs arbeid må gjenspeile denne klare endringen i verden. Vi mener det er positivt at FNs generalsekretær og medlemslandene nå gjennomfører en grunnleggende reform av FN. Norge må være en pådriver for at reformen får mest mulig gjennomslag blant medlemslandene i FN.

Oslo AP mener at:

- Norge skal være en pådriver og støttespiller for at FNs generalsekretær får gjennomført sin reformagenda og ambisjonen om sterkere samarbeid med andre aktører inkludert næringsliv og privat sektor blir en realitet
- Norge skal opprettholde høye kjernebidrag og tematiske bidrag til FN-organisasjonene og inngå flerårige avtaler i tråd med reformagendaen
- Norge må jobbe for at FN-systemet kan finansieres av nye og innovative finansieringskilder, som for eksempel ved skatt på internasjonale transaksjoner.
- Norge skal jobbe for at det opprettes en robust FN-organisasjon for økonomi og næringsliv. Dette vil innebære å slå sammen FN-organisasjoner som jobber på dette området til én (f.eks. ILO, UNCTAD, UN ITC, UNIDO)
- Norge vil være en pådriver i FN for at nye medisinske teknikker for genetisk manipulasjon blir bedre kontrollert og regulert internasjonalt
- Norge skal utfordre FN til å få på plass bedre rutiner når det gjelder overgrep og seksuell trakassering utført av FN-ansatte

Fred og demokrati

Vi vil videreføre Norges lange tradisjon for å gi bidrag i fredsprosesser og demokratibyggning. Fred- og forsoningsarbeidet gir Norge en viktig myk makt som åpner andre utenrikspolitiske kanaler for oss.

Oslo Ap mener at:

- Norge må bruke sin unike posisjon i verden for å fortsatt bidra aktivt i freds- og forsoningsprosesser.
- Sikkerhetsresolusjon 1325: Kvinner, fred og sikkerhet skal ligge til grunn for Norges freds- og forsoningsarbeid og det skal være et mål å rekruttere flere kvinnelige fredsmeklere
- Norge skal bidra substansielt og styrke sitt bidrag til FNs fredsbevarende styrker
- Norge, sammen med andre aktører, må jobbe for fredsforhandlinger mellom partene i Sør-Sudan
- Norge må jobbe internasjonalt for en sterk tilstedeværelse av FN-styrker i Sør-Sudan for å beskytte sivile mennesker og de som er internt fordrevet.
- Norge skal stanse all eksport av våpen og forsvarsmateriell (A-materiell) til krigførende parter i Jemen.
- Norge må spille en aktiv rolle for at det etableres et internasjonalt krigsforbrytertribunalet for Syria så fort borgerkrigen er over for at rettferdighet skal skje fyllest
- Norge skal fortsatt jobbe for en to-statsløsning og være en pådriver for at den Øst-Jerusalem skal være Palestinas fremtidige hovedstad
- Norge må protestere mot Israels nye regler for innreise til Gaza og Vestbredden som rammer norske statsborgere med opprinnelse fra Palestinske områder.
- Tilskuddsordningen med demokratistøtte gjennom politiske partier utvides slik at den også omfatter land i Europa, både i EØS-området, på Vest-Balkan og i tidligere sovjetrepublikker.

Veien til fornybarsamfunnet

Uttalelsen er basert på og eller ivaretar følgende forslag:

- Fra årsmøtehefte 2: 3.5, 4.25, 4.27, 4.28, 4.29, 5.10
- Fra årsmøtehefte 3: 3.1
- Partistyrets internasjonale uttalelse

Arbeiderpartiet er et teknologioptimistisk og industrivennlig klimaparti. Det grønne skiftet gir en rekke nye muligheter for verdiskapning og arbeidsplasser i Norge. Offentlige og private aktører må samarbeide om å være tidlig ute i omstillingen og bygge videre på de mange naturgitte forutsetningene Norge har på dette feltet.

Norges unike tilgang på ren energi, særlig gjennom vann- og vindkraft, gir oss store fortrinn. Med et betydelig kraftoverskudd hjemme og god utvekslingskapasitet med våre naboland har vi sikker, stabil og rimelig kraft. Videreutbygging av vindkraft på land så vel som til havs, kombinert med vår regulerbare vannkraft, gir en nesten ubegrenset tilgjengelighet på ren kraft som kan legge grunnlaget for ny industrireising mange steder i landet. For at dette skal realiseres må man samtidig øke etterspørselen gjennom ny industrireising. Grønne datasentre, overgang til å bruke strøm i kunstgjødselproduksjon, utvikling av hydrogen som drivstoff, elektrifisering av land- og sjøtransport er eksempler på dette.

Norge har allerede verdens høyeste andel el-biler, et mål vi har oppnådd gjennom gunstige skattefordeler som bør videreføres i alle prissegmenter. Det er viktig å bygge ut ladeinfrastruktur over hele landet slik at el-bil blir det foretrukne valget også utenfor byene og at folk velger el-bil som familiebil nr. 1. Tilsvarende tiltak må til for å sikre at mer av varetransporten flyttes enten til nullutslippskjøretøy eller jernbane. Landstrøm skal bygges ut ved norske havner for å fremme utviklingen av helelektriske og hybride ferge- og skipsløsninger.

Oslo og mange andre norske byer har gått i front i å fremme en aktiv klima- og miljøpolitikk, bl.a. med egne klimaregnskap. Dette må følges opp nasjonalt med krav til at alle beslutninger underlegges en klimatest. Offentlige investeringer må brukes strategisk for å bygge grønn industri og for å fremme gode miljø- og klimaløsninger. Utviklingen på dette området går så fort at det gjelder å være tidlig ute med nye teknologiske løsninger og effektiv implementering av disse, om det skal kunne skapes konkurransedyktige næringsklynger i Norge. Godt samarbeid mellom offentlige og private aktører, gode offentlige finanser, små forskjeller og trepartssamarbeidet i Norge må utnyttes til det fulle i å fremme en slik utvikling.

Paris-målene kan ikke nås uten at man får fortgang i arbeidet med karbonfangst- og lagring (CCS). Norge har både særlige forutsetninger og et særlig ansvar for å utvikle ny teknologi på dette feltet. Klemetsrudanlegget i Oslo kan bli en foregangsmodell for CCS i avfallshåndtering verden rundt. Tilsvarende tiltak må finnes både for prosessindustri og i petroleumssektoren gjennom å vedta fullskala CCS-prosjekter.

Et viktig ledd i arbeidet for fornybarsamfunnet er å utvikle en sirkulærøkonomi som reduserer forbruk, fremmer gjenbruk, og minimerer mengden avfall som deponeres eller brennes. Bruken av plast må ned og det må settes inn sterke internasjonale tiltak mot plast i havet og langs kysten.

Norge har på en svært vellykket måte utnyttet våre store olje- og gassreserver til fellesskapets beste. Det skal være olje- og gassproduksjon i Norge i mange år fremover, men ettersom oljealderen gradvis går mot slutten er det viktig å tenke nytt om hvordan vi kan erstatte både inntektene og arbeidsplassene i denne sektoren. Dagens skatteregime

fungerer godt i dag, og sikrer store inntekter til fellesskapet gjennom en svært høy skatt på petroleumsselskap i tillegg til statens direkte eierandeler. På lengre sikt er det imidlertid viktig å sikre at ikke fellesskapet tar for mye av risikoen ved leting i mer marginale områder. Oslo Arbeiderparti ønsker en diskusjon om fremtidens skatteregime i oljesektoren velkommen, herunder leterefusjonsordningen. Endringer på dette feltet må være langsiktige og ivareta næringens behov for forutsigbarhet.

Olje- og gassnæringen besitter mye av den ypperste teknologiske kompetansen vi råder over i Norge. Det må legges til rette for at denne kompetansen og de petroleumsrelaterte næringene kan spille en viktig rolle i overgangen til fornybarsamfunnet, slik vi allerede ser blant annet i forbindelse med utviklingen av havvind.

På samme måte som flere og flere private selskaper utreder sin egen klimarisiko, må også Norge som helhet gjøre dette; dette må også inkludere petroleumsnæringen og investeringen til statens pensjonsfond-utland.

Oslo Arbeiderparti vil:

- Benytte offentlige investeringer og statlig eierskap strategisk til å bygge denne grønne industrien.
- At Norge støtter opp om gjennomføringen av Parisavtalen og dens legitimitet, følger EU sitt utslippsmål om minst 40 prosent kutt innen 2030
- At Statens pensjonsfond utland skal trekke seg ut av fossile aksjer ved å ta olje- og gassaksjer, herunder oljesand, ut av fondets referanseindeks
- Utvikle en langsiktig nasjonal strategi for overgangen til fornybarsamfunnet, som tar høyde for at Norges økonomi gradvis blir mindre avhengig av petroleumssektoren, herunder vurdere omlegging av skattesystemet i grønn retning.
- Norge skal gå i bresjen for å rense verdenshavene for plastsøppel og redusere bruk av plastemballasje internasjonalt.
- At Oslo på sikt skal jobbe sammen med andre storbyer for en internasjonal avtale dem imellom om å redusere bruken av plast kraftig.
- At Oslo skal samarbeide aktivt om klima- og miljøarbeid med andre storbyer
- Sikre at vår offshore- og mekaniske industrikompetanse utnyttes til produksjon av offshore vindparker.
- Utviklingen av ladestasjoner må fortsette, herunder hurtigladestasjoner.
- Elbil-fordelene fortsetter inntil videre. Når elbiler om noen år blir like billige i produksjon som bensin- og dieslbiler bør disse fordelen gradvis utfases.
- Selv om elbiler er klimavennlige, tar de fortsatt opp plass og bidrar svevestøv og støy. Selv med en ren elbilpark vil det være behov for restriksjoner på biltrafikk i bymiljø.
- Arbeidet med å utvikle plussbus og klimavennlige bygg må styrkes. Bymiljøer bør utvikles slik at det fremmer kollektivtransport, sykkel og gange.
- Så langt mulig bør byggeplasser og anlegg være utslippsfrie.
- Innføre internasjonale ordninger for resirkulering av plast, og starte i alle land med kystlinje. Økonomisk svake land må motta bistand for å bygge sine anlegg.
- Innføre en internasjonal lov for resirkulering av plast
- Innføre en plastavgift som favoriserer selskaper som bruker resirkulert plast
- Forby ikke-nedbrytbar engangsplast, plastposer og engangsbestikk der hvor miljøvennlige alternativer finnes
- Ha som mål å resirkulere minst 70% av plast i Norge innen 2025
- Innføre pant på all plastemballasje
- Jobbe for en felles panteordning i Norden og helst Europa
- Forby bruken av mikroplast som tilsetningsstoff og arbeide for å redusere bruken av plast som blir til mikroplast.
- At norsk politikk skal ha som mål å redusere det materielle forbruket.

Redaksjonskomiteens innstilling – Nasjonale og internasjonale saker

- 357 • Regulere delingsøkonomien med mål om å øke deling av varer og tjenester, samtidig
358 som kunders og ansattes rettigheter og hensynet til statens inntekter ivaretas.
- 359 • Utvide reklamasjonsretten.
- 360 • Jobbe for at det innføres krav om at produkter som selges i Norge skal være mulig å
361 reparere
- 362 • Redusere og fjerne moms på reparasjon og gjenbruk.
- 363 • Gi støtte til tiltak som gjør det lettere å dele og gi bort og bytte brukbare gjenstander
364 slik som utstyrssentraler.
- 365
- 366

367 *Flertallsinnstilling fra: Espen Barth Eide, Asbjørg Javnes Lyngtveit, Norvald Mo, Fredrik*
368 *Mellem og Thuva Livsdatter Øverås*

369 **Tredje energimarkedspakke og offentlig eierskap til**
370 **utenlandskabler**

371 Norge er en stormakt på energifeltet, og vi har offensive interesser av at energiutveksling
372 mellom landene blir godt regulert i Europa.

373
374 Det europeiske energi- og klimasamarbeidet har tjent Norge vel. Internasjonalt har dette
375 samarbeidet bidratt sterkt til at verden fikk på plass Paris- avtalen. Internt i Europa har
376 samarbeidet om energi- og klimapolitikk bidratt til lavere utslipp, og en sterkere satsing på
377 fornybar energi og energieffektivisering.

378
379 Det europeiske energi- og klimasamarbeidet sikrer også energilandet Norge adgang til det
380 europeiske kraftmarked, både for gass og vår fornybare kraft. Dette er sentralt for vår
381 økonomi og velferd. Gode mellomlandsforbindelser sikrer at Norge kan eksportere fornybar
382 kraft når prisene er gode, og importere kraft når vi selv trenger det. I flere dager i den kalde
383 perioden i vinter har Norge importert kraft fra Europa. Slik har vi unngått at kraftprisene har
384 blitt svært høye. Mellomlandsforbindelser er sentral infrastruktur for landet vårt, og bør være
385 under offentlig eie og kontroll.

386
387 Dersom Norge sier nei til EUs 3 energimarkedspakke, begynner vi i praksis arbeidet med å
388 trekke oss ut av det europeiske energisamarbeidet. Det ville svekket klimaarbeidet og heller
389 ikke være i tråd med Norges økonomiske interesser.

390
391 På denne bakgrunn mener Oslo Arbeiderparti at:

- 392
- 393 • Mellomlandandsforbindelser bør eier og drives av Statnett
 - 394 • Norge bør si ja til EUs 3. energimarkedspakke
 - 395 • De åtte forutsetningene Arbeiderpartiets landsstyre har vedtatt skal legges til grunn
 - 396 for det videre arbeidet med denne saken
 - 397

398 *Mindretallsinnstilling fra: Torunn Kanutte Husvik og Therese Ustvedt*

399 **Oslo Arbeiderparti sier nei til at Norge skal ta inn** 400 **den tredje energimarkedspakken nå**

401 Våre europeiske naboland og EU er Norges viktigste samarbeidspartnere både økonomisk
402 og politisk og utgjør samtidig Norges største eksportmarked. I 2017 gikk 83 % av
403 vareeksporten til Europa. Eksporten til EU utgjorde 70 % av fastlandseksporten samme år.
404 Et forutsigbart og gjensidig samarbeid er nødvendig for å sikre Norge tilgang til EUs indre
405 marked og rammevilkår som er likeverdige med andre EU- og EØS-land. EØS-avtalen har
406 siden inngåelsen ivaretatt Norges interesser på dette området.
407

408 Erfaringene fra det nordiske kraftmarkedet viser at grenseoverskridende krafthandel har mye
409 for seg. Idéen om ett felles kraftmarked med like konkurransevilkår i hele EU/EØS-området
410 er imidlertid utfordrende for Norge. Et svært omfattende regelverk med et bredt
411 anvendelsesområde er vedtatt på kort tid. I tillegg til de forslagene som Stortinget nå har til
412 behandling, kommer det nye og omfattende lovforslag for energisektoren i den såkalte
413 vinterpakken.
414

415 EUs neste energimarkedspakke er lagt frem av kommisjonen. Rådet og parlamentet inntar i
416 disse dager sine posisjoner til forslaget. Det er også en omfattende energimarkedspakke
417 med flere endringsforslag av den tredje energimarkedspakken.

418 Oslo Arbeiderparti legger til grunn at hvis det blir aktuelt å vurdere implementering av
419 vinterpakken i Norge vil det skje i en åpen demokratisk prosess, der alle konsekvenser for
420 Norge blir belyst. Behandling av dette regelverket må i inn i en ny behandling i Stortinget før
421 det blir gjeldene rett for Norge.
422

423 Oslo Arbeiderparti er uenig med regjeringen i åpningen for at kraftprodusenter og alle andre i
424 prinsippet kan søke konsesjon til å bygge nye utenlandskabler. Oslo Arbeiderparti mener
425 transmisjonsnettet representerer en viktig infrastruktur som skal ligge til Statnett.

426 Utenlandskablene er en definert del av sentralnettet. Norge vil med de to vedtatte kablene til
427 Tyskland og Storbritannia, samt den fjerde kabelen til Danmark som ble ferdigstilt i 2014 få
428 en økning i kapasiteten til utenlandsforbindelsene på rundt 60 %.
429

430 Oslo Arbeiderparti mener det er avgjørende for fortsatt industrisatsing i Norge at vi går
431 skrittvis og kunnskapsbasert frem. Det er svært risikabelt å bygge en kabel til Storbritannia
432 før Norge har erfaring med og kjenner konsekvensene av de to kablene Statnett er i ferd
433 med å bygge. Oslo Arbeiderparti krever at søknadsprosessen som er i gang for den andre
434 kabelen til Storbritannia stanses.
435

436 Oslo Arbeiderparti er med den kunnskapen vi har om strukturen og mandatet til den norske
437 regulatoren, dens fullmakter og ved det den nasjonale politiske kontrollen med kraftpolitikken
438 motstander av en fristilling slik den er foreslått. Det omfatter også rekkevidden av EUs og
439 ACERs instruksjonsrett av den norske regulatoren.
440

441 **Oslo Arbeiderparti støtter LO: Med det vi vet nå kan ikke Oslo Arbeiderparti anbefale**
442 **at Norge implementerer tredje energimarkedspakke. Oslo Arbeiderparti mener at**
443 **saken må utsettes til innholdet i den fjerde energipakken er kjent og en grundig**
444 **konsekvensanalyse er foretatt.**
445

Vern Lofoten, Vesterålen og Senja

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar følgende forslag:

- *Fra årsmøtehefte 2: 4.8, 4.15, 4.23, 4.26*

I 2014 opplevde Norge det mest dramatiske oljeprisfallet i moderne tid som gjorde at flere titalls tusen mistet jobben. I kjølvannet av denne oljekrisen og et globalt fokus på fornybarsamfunnet har blant annet Norges Bank anbefalt Statens pensjonsfond utland å trekke seg ut av olje og gass. Et startskudd for petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten Vesterålen og Senja betyr at vi må binde opp ressurser i en industri preget av stor risiko og usikre fremtidsutsikter.

Petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja vil føre til naturinngrep i et av verdens mest sårbare havområder som blant annet er et av våre viktigste gyteområder for fisk. Å sette i gang petroleumsvirksomhet her vil true naturmangfoldet og fiskeriene i området. Vi mener at det langsiktige hensynet til fiskeressursene skal veie tyngre enn de kortsiktige ønskene til oljeindustrien.

Et for stort fokus på petroleum står i direkte konflikt med satsing på eksisterende næringer og fornybar energi i Nord. I denne landsdelen finnes det mange fremtidsrettede næringer som kan bestå langt inn i framtida og skape tusenvis av lønnsomme arbeidsplasser som vi heller burde satse på. I Kunnskapsinnhenting som ble gjennomført av den rødgrønne regjeringen ble det anslått at petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja vil kunne generere mellom 400 og 1100 arbeidsplasser fra Namsos til Tromsø. Til sammenligning er det i dag over 6500 arbeidsplasser innen fiskeri og reiseliv, i Lofoten, Vesterålen og Senja alene. Dette er arbeidsplasser vi ikke er villig til å risikere, for noen hundre i petroleumsvirksomheten.

Petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja er ikke forenlig med Norges internasjonale klimaforpliktelser. Det er viktig at Norge fører en politikk som støtter opp om klimaforliket og enigheten fra klimatoppmøtet i Paris. Petroleumssektoren er den største utslippssektoren i Norge, og bidrar årlig med over 31 % av norske CO₂-utslipp. En rapport fra SSB viser dessuten at det vi vil kunne gi globale utslippsreduksjoner å la norsk olje bli liggende. Da bør vi starte med å frede de mest sårbare områdene våre for petroleumsvirksomhet.

I møte både med de internasjonale klimamålsetningene, og usikkerheten i markedet, må Norge øke takten i overgangen til nullutslippssamfunnet. Arbeiderpartiet kan ikke være partiet som går i front for store naturinngrep i sårbare områder.

Konsekvensutredning er ikke kunnskapsinnhenting, det er å starte prosessen med åpning av havområde for petroleumsvirksomhet. Vi har brukt flere millioner kroner på forvaltningsplaner og kunnskapsinnhentinger i området. En konsekvensutredning er kun startskuddet for åpning av et område for petroleumsvirksomhet.

Oslo Arbeiderparti mener derfor at det ikke skal foregå petroleumsvirksomhet på feltene Nordland 6, Nordland 7 og Troms 2, og at det i stedet opprettes varige petroleumsfrie områder her. Dette innebærer at man sier nei til både konsekvensutredning, åpning av disse områdene og annen petroleumsvirksomhet.

Andre nasjonale uttalelser

Utdanning

Uttalelsen er basert på og ivaretar følgende forslag:

- *Fra årsmøtehefte 2: 7.3, 7.9, 7.10, 7.11*
- *Fra årsmøtehefte 3: 7.2*

Framtidas grunnskole

Å sikre alle barn og unge en god skolegang er en del av grunnmuren i det norske velferdssamfunnet. Vi må legge til rette for det samfunnet vi er, og ønsker å være, med foresatte som arbeider fulltid. Oslo Arbeiderparti vil ha en sterk offentlig skole som gir læring, trivsel og mestring i barn og unges hverdag, og som gir alle reelt like muligheter for videre utdanning og arbeid. Alle barn og unges forutsetninger, utfordringer og potensial skal bli tatt på alvor og læringsmiljøet skal være inkluderende for alle. Hver enkelt elev skal føle seg sett og hørt.

Oslo Arbeiderparti vil jobbe for å gi elevene en helhetlig skoledag der opplæring, kulturaktiviteter, et sunt måltid, lek og fysisk aktivitet gir elevene et godt heldagstilbud som er tilpasset deres læring. Dette vil være et vesentlig bidrag til å bruke skoledagen bedre for læring og utvikling, særlig for de elevene som trenger mest hjelp og for å redusere sosiale forskjeller. Økt tid til læring gjør også tradisjonelle lekser overflødig. Innholdet i den helhetlige skoledagen må utformes i tett samarbeid med lærere, foresatte, tillitsvalgte og de som det er naturlig å involvere i dette arbeidet.

De yngste elevene

Da innføringen av skolestart for seksåringene ble innført for 20 år siden, var målet en myk overgang fra barnehage til skole. Stortingsvedtakets intensjon med dette første skoleåret skulle være "det beste fra barnehage og skole". Lek og læring skulle kombineres. Men leken har måttet vike. At kravet om minst to pedagoger for klasser over 18 elever forsvant, har også redusert muligheten for å tilpasse dagene til barn med ulike behov for stillesitting, løp og lek.

Oslo Arbeiderparti mener tiden er inne for å se på hvordan seksåringene våre skal møte skolelivet. Det første året bør være en reell førskole, der barnets egen læringsarena, leken, tas i bruk i større grad. Læring gjennom lek vil være en stor hjelp for dem som trenger mindre stillesitting og mer aktivitet. Oslo Arbeiderparti ber om at det nedsettes et faglig utvalg som skal legge fram et forslag til modell for dette.

Tillitsreform i skolen

En god skole forutsetter dyktige lærere og andre voksenpersoner som gis tid og tillit til å følge opp hver enkelt elev og som tar hensyn til skolens brede samfunnsoppdrag om å utdanne hele mennesker. Det hjelper verken med dyktige lærere eller etter- og videreutdanning dersom lærerne tvinges til å bruke tiden sin på å rapportere om elever som sliter i stedet for å hjelpe dem.

Oslo Arbeiderparti vil fortsette arbeidet for at skoler og lærere skal få en mindre byråkratisk arbeidshverdag. Vi er kritiske til den rollen tester og rangeringer har fått i skolen. Oslo Arbeiderparti mener det er uheldig at PISA-undersøkelsen og lignende har styrt mye av skoleutviklingen, og mener resultater av slike undersøkelser – nasjonale som internasjonale – må brukes med varsomhet og omhu. Oslo Arbeiderparti vil skape en skole der lærere og skoleledere har tillit til å vurdere hva deres elever trenger, hvordan de skal evalueres og

følges opp i samarbeid med elev- og studentorganisasjonene, lærernes organisasjoner, skolelederne og kommunene.

I tillegg vil Oslo Arbeiderparti jobbe for dette på utdanningsområdet:

- Avvikle obligatorisk Osloprøver.
- Avvikle offentliggjøringen av nasjonale prøver og annen testing som fører til rangering av grunnskoler.
- At prisene for privatisteksamen skal senkes.
- Sikre valgfag i ungdomsskolen som i større grad enn i dag gir elevene en forsmak på arbeidslivet og gir en forsmak på yrkesfagslinjer på videregående.
- Innføre mappevurdering med karakter i de fagene det er hensiktsmessig, og beholde den eksisterende ordningen i de resterende fagene.
- At seinankomne elever som er for voksne til vanlig ordinær grunnskoleopplæring og for unge til voksenopplæring sikres seksualundervisning på linje med alle andre elever. Denne undervisningen må bli en del av deres læreplan.
- At høyskoler og universiteter i større grad skal tilby studieplasser på utdanningsløp samfunnet etterspør og støtten institusjonene mottar på sikt skal henge tettere sammen med dette.
- Øke studiestøtten.

Helse

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar forslagene 2.1, 2.5, 2.9, 2.11 og 9.15 fra årsmøtehefte 2

Oslo Arbeiderparti vil løse de store oppgavene i fellesskap og sikre at alle har tilgang på gode offentlige helsetjenester i alle faser av livet.

Oslo Arbeiderparti mener at:

- God tannhelse er en viktig del av folkehelsen. Sosial ulikhet i tannhelse er et faktum og er et av de områdene vi ser størst utslag av sosial ulikhet i helse generelt. Landsmøtets vedtak av 2009 om tannhelse må følges opp ved at det settes et økonomisk tak på tannhelseutgifter for pasienter med spesielt store utgifter til helsemessig nødvendig tannhelsetjenester.
- uavhengig om medisinerne er skrevet på samme resept eller ikke, skal det maksimalt koste kr. 520.- for uttak av medisiner per kvartal.
- Hivmedikamenter må fortsatt finansieres fullt ut av staten. Helseforetakene må kompenseres fullt ut.
- vil utrede mulighetene for å innføre fritak fra egenandel for pasienter under Legemiddelassistert Rehabilitering (LAR-pasienter).
- at bruk av rusmidler avkriminaliseres. Rusmisbruk skal behandles som et helseproblem, ikke som en kriminell handling

Opphev forbudet mot frysing av egg for friske kvinner

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar forslag 9.1 fra årsmøtehefte 3

Kvinner har en kortere reproduktiv periode enn menn. Fra tiden rundt fylte 32 år reduseres kvinnens fruktbarhet gradvis. Denne prosessen akselerer fra 37 års alder, og kvinner er ofte

ikke fertile etter fylte 45 år. Dersom en kvinne i 40 årene får innsatt unge, friske egg anses suksessraten ved assistert befruktning å være høyere enn hvis hun bruker egne, ferske egg.

Bioteknologiloven regulerer at kun kvinner med medisinsk indikasjon får mulighet til å fryse sine friske egg i Norge. Evaluering av bioteknologiloven (Meld. St. 39 (2016-2017) skal debatteres i Stortinget 15. mai 2018. Bioteknologirådet kommer med to argument for forbudet. Ingen av dem holder mål.

For det første sier de at tilbudet kan bidra til en uønsket teknologisering av biologiske prosesser, og at graviditet i større grad blir sett på som noe som kan tilpasses, utsettes og nedprioriteres. Frysing er ikke en større teknologisering av biologiske prosesser enn prevensjon. Muligheten til å kunne kontrollere egen reproduksjon er historiens mest frigjørende utslag av teknologiutvikling for kvinner. Staten bør ikke frarøve norske kvinner denne valgmuligheten. Det er en unødvendig innskrenkning vi må få slutt på snarest.

For det andre hevder Bioteknologirådet at kvinner kan utsettes fra press fra arbeidsgiver om å utsette graviditet dersom et slikt tilbud foreligger. Norske yrkesaktive kvinner er privilegerte med et sett av lover og regler som sikrer deres rettigheter. Norske arbeidsgivere strekker seg langt i å tilrettelegge for fødselspermisjon. Unntakene er sikkert å finne, men disse bør ikke legge premissene for å forby en teknologi som kan forlenge kvinners fertile periode.

Seks av 15 medlemmer i Bioteknologirådet mener at lagring bør tillates for alle kvinner som en brukerfinansiert tjeneste. Disse medlemmene ser ingen tungtveiende argumenter mot at slik lagring skal være tillatt for egen kostnad, men understreker at det bør innføres en absolutt øvre aldersgrense for assistert befruktning med fryste egg. Helsedirektoratet opplyser at det ikke er påvist problemer etter befruktning av opptinte egg. Tilbud om nedfrysning av egg/eggstokkvev på ikke-medisinsk grunnlag finnes i en rekke andre europeiske land, som Sverige, Finland, Storbritannia, Italia, Nederland og Spania.

Oslo Arbeiderparti vil at:

- Ikke-medisinsk begrunnet lagring av ubefructede egg blir tillat i Norge
- Tilbud om ikke-medisinsk begrunnet lagring av ubefructede egg bør være en fullt ut brukerfinansiert tjeneste med øvre aldersgrense, og skal ikke være en del av det ordinære offentlige helsetilbudet.

Forsvar kollektiv forvaltning av vederlag for opphavsrett

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar forslag 9.12 fra årsmøtehefte 2

Regjeringen har fremmet forslag til ny åndsverkslov for Stortinget. Proposisjonen ligger til behandling i vårsesjonen. Regjeringens forslag oppfyller ikke lovens formål om å styrke forhandlingsposisjon til rettighetshaverne, og dermed deres mulighet til å forhandle seg frem til et rimelig vederlag for det de har skapt. På visse punkter vil lovforslaget, hvis det blir vedtatt, føre til at denne muligheten svekkes.

Åndsverksloven legger sentrale rammebetingelser for kulturfeltet fordi den regulerer hvordan rettigheter oppstår og hvordan rettigheter overdras.

Et sentralt prinsipp i norsk og internasjonal opphavsrett er at den som har skapt verket (eller opphaveren, som lovforslaget innfører som et nytt begrep), har enerett til å utnytte verket - enten selv eller ved å overdra retten til utnyttelse til andre gjennom avtale. I langt de fleste tilfeller vil utnyttelsen av et åndsverk gi inntekter til de som forestår den faktiske utnyttelsen.

Man snakker derfor om de økonomiske rettighetene. Både de som skaper utgangspunktet for verket, de som fremfører verket og de som produserer det, har slike rettigheter etter åndsverksloven. Denne retten kan opphaveren selge enten samlet eller oppdelt.

Siden overgangen av retten til å utnytte et åndsverk er basert på at det inngås en avtale, oppstår det to hovedutfordringer i dette systemet:

- Rettighetshaver har ofte så svak forhandlingsposisjon når rettigheter skal overdras, at det ikke er mulig å oppnå en pris som avspeiler den reelle verdien verket har i markedet.
- Åndsverk skapes ofte gjennom en felles innsats fra forskjellig rettighetshavere (såkalte fellesverk), og da kan det være vanskelig å finne fram til en rimelig fordeling mellom de forskjellige rettighetshaverne. Dette kan bli ytterligere komplisert hvis partene står i avhengighetsrelasjon til hverandre, for eksempel hvis noen rettighetshavere er arbeidsgiver for andre rettighetshavere.

For å møte den første utfordringen har rettighetshavere gått sammen og dannet kollektive forvaltningsorganisasjoner for vederlag for opphavsrett. Dette kan sammenlignes med fagforeningene som arbeidstakere har dannet. Ved å stå sammen i solidaritet, oppnår man et mer balansert forhandlingsresultat.

Den andre utfordringen kan best møtes gjennom å inngå gode individuelle avtaler før verket blir skapt. En utfordring her er at partene ikke har samme tilgang til informasjon. Dette gjelder ikke minst informasjon om hvilken form for utnyttelse som kan bli aktuell. I en mediebransje i rask endring vil ofte fremtidig teknologi og forretningsmodeller være ukjent på avtaletidspunktet. Kollektiv klarering gir den individuelle opphaver en bedre mulighet for til å få tilgang til informasjon, og klareringsformen innebærer at rettigheter bare skal klareres ett sted (one stop shop). Dette er viktig nettopp når det handler om rettigheter til utnyttelse som man ikke kjente på avtale tidspunktet – og som de individuelle partene derfor ikke hadde noen forutsetning for å bestemme verdien av.

Regjeringens forslag svarer verken på den ene eller en andre utfordringen på en skikkelig måte. Lovforslaget slår riktig nok fast at opphavere har krav på rimelig vederlag for sine rettigheter, men den gir ingen føringer for hva som skal ansees som «rimelig». Dette punktet er verdiløst så lenge det ikke følges av et punkt om at rimelig vederlag skal fastsettes i forhandlinger mellom jevnbyrdige avtaleparter.

Det er særlig bestemmelsene om overdragelse av opphavsrett til arbeidsgiver og oppdragsgiver – altså et helt klart avvik fra hovedregelen om at dette skal skje ved avtale, som svekker rettighetshavernes mulighet for å få en rimelig betaling. Det foreslås å lovfeste at rettigheter automatisk skal gå over til arbeidsgivere og oppdragsgivere dersom det ikke er avtalt noe annet. I tillegg til å svekke opphavernes forhandlingsposisjon, vil en slik bestemmelse fungere som et insitament for de som engasjerer og ansetter kunstnere til å lage dårlige og upresise rettighetskontrakter. På den måten vil de nemlig få overdratt alle de rettighetene som er utelatt i kontraktene.

Vi trenger en åndsverkslov som slår fast at opphaver har rett på rimelig vederlag, og at nivået på hva som skal ansees som rimelig, skal fastsettes i forhandlinger mellom jevnbyrdige parter. Loven må legge til rette for kollektive avtaler på rettighetsområdet.

Vi trenger en åndsverkslov som fungerer som et insentiv for partene som inngår i skapelsesprosessen, til å inngå detaljerte og konkrete individuelle avtaler om fordeling av rettigheter i forkant av hver enkelt skapelsesprosess. Prinsippet om at opphavsrett ikke er overdratt før dette er nedfelt i en spesifikk avtale, bør styrkes i loven. I alle ansettelsesavtaler og oppdragstakeravtaler som omfatter produksjon av åndsverk, må det spesifiseres hvilke rettigheter som overdras til arbeidsgiver eller oppdragsgiver, og hvilke rettigheter opphaveren beholder.

De store mediekonsernene har hevdet at åndsverksloven vil bli mer balansert hvis de automatisk får overført rettigheter i arbeids og oppdragstakerforhold. Dette er en misforståelse. Det er de enkelte kontraktene som skal være balanserte, og det oppnår vi bare dersom åndsverksloven sikrer rettighetene til de som skaper verk, gjennom å gi dem et rammeverk for konstruktive forhandlinger.

Hvis rettighetshavere skal ha mulighet til å forhandle seg fram til et rimelig vederlag, må de kunne forhandle kollektivt med de som har behov for å kjøpe rettigheter på det tidspunktet kjøperen trenger rettighetene.

Arbeiderpartiet må kjempe for at kunstnere beholder– og får styrket sin rett til å forhandle kollektivt med alle som utnytter deres verk økonomisk.

Politikk til forsvar for «den norske modellen»

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar forslag 9.14 og 9.9 fra årsmøtehefte 2

Den norske samfunnsmodellen er kjennetegnet ved en høy grad av tillit mellom innbyggerne og mellom innbyggere og myndigheter. Dette bidrar til høy produktivitet og reduserer behovet for kostbare kontrollordninger og byråkrati. Trygghet for inntekt ved bortfall av arbeid bidrar til omstillingsvilje og innovasjonsevne.

Modellen og tilliten er utviklet gjennom mange ti-år der politikken har lagt vekt på at det skal være små forskjeller mellom innbyggerne. Forskjellene er blitt begrenset ved en sterk fagbevegelse som søker å bidra til likere inntekter før skatt og progressiv beskatning som reduserer inntektsforskjellene etter skatt. Trygde- og velferdssystemet gir trygghet for inntekt når sykdom eller alder gjør at en ikke kan ha inntektsgivende arbeid. Et bredt offentlig helsetilbud reduserer behovet for private helsetilbud som lett skaper store forskjeller.

Fagbevegelsen har tradisjonelt hatt en sterk stilling på de enkelt arbeidsplasser og har bidratt til at de ansatte har en beskyttet og sterk stilling i forhold til eiere og ledere. Selve kommandostrukturen på de fleste norske arbeidsplasser er preget av at vanlige medarbeidere i stor grad styrer sitt eget arbeid og ikke blir fortalt i detalj hvordan jobben skal utføres.

En sterk fagbevegelse, arbeidsgivere og myndigheter har sett verdien av samarbeid både om inntektsoppgjør og rammeverket for nærings- og arbeidsliv ellers.

Det ble aldri utviklet noen adel av betydning i Norge, der viktige eiendommer og rettigheter gikk i arv. Både historisk og gjennom de siste ti-år er det lagt vekt på at nesten alle går i samme grunnskole og i et integrert system for videregående utdanning.

Den norske modellen er truet både som følge av internasjonale utviklingstrekk og en blå-blå regjeringsspolitikk som øker ulikhetene etter skatt og underletter framveksten av private ordninger. Særlig alvorlig er tendenser til oppløsning av modellen for fast ansettelse i

bedrifter i byggenæringen og enkelte andre næringer, med løsere arbeidsforhold og innleid, midlertidig arbeidskraft.

Det er viktig at Arbeiderpartiet klargjør og forsterker sin politikk for å verne om den norske samfunnsmodellen. Blant annet vil følgende politikk-områder være viktige:

- Det enhetlige utdanningssystem må forsvares, med styrket fagutdanning og lærlingetilbud.
- Offentlige innkjøp må stille krav om at leverandørene har fast ansatte medarbeidere.
- Fagbevegelsens arbeidsvilkår må styrkes, bl.a. med økte fradrag for kontingent.
- Det må føres en streng, rettferdig og human innvandringspolitikk der rask integrering i norsk arbeids- og samfunnsliv for de som skal være her, er hovedmålet.
- Den sosiale boligpolitikken må styrkes med sikte på at flest mulig kan disponere egen bolig, blant annet gjennom tilbud om leie- til eie ordninger.
- De offentlige helsetilbud må opprettholdes og videreutvikles. Økt vekt på forebygging.
- Det må føres en aktiv likestillingspolitikk, med vekt på styrking av kvinners rolle i arbeidslivet, romslige og likestilte ordninger for pass av barn, og bedre bemanning av barnehagene.
- Arbeid for å begrense topplederlønninger i det offentlige og offentlig eide selskaper.

Gi «Oktoberbarna» en reell mulighet til å få sine saker behandlet

Uttalelsen er basert på og/eller ivaretar følgende forslag:

- Årsmøtehefte 4: «En ny raus og human flyktningpolitikk»
- Forslag under møtet: 1. De 35 Oktoberbarna, fremmet av Vestre Aker Arbeiderparti

Oslo Arbeiderparti ber om at Stortingets flertallsvedtak om «Oktoberbarna» fra høsten 2017 blir fulgt opp på en måte som gir dem reell mulighet til å få sine saker behandlet. Regjeringas oppfølging av vedtaket har ført til at omlag 35 unge asylsøkere ikke får en ny gjennomgang av sin sak etter at de har fått sin rettslige status forverret fordi de klagde på sitt opprinnelige vedtak.

Vår bekymring med Regjeringas oppfølging er at det er det sist mottatte vedtaket – enten dette er fra UDI eller UNE – som avgjør om den unge får en ny vurdering. Et av kriteriene for å få saken behandlet på nytt er at barna og ungdommene er henvist til en annen del av hjemlandet enn der de opprinnelig kom fra (internflukt) fordi de er utsatt for fare på hjemstedet.

I en del saker har UDI henvist til internflukt, mens UNE mener den unge kan returnere til hjemstedet. UNE har i disse sakene vurdert andre forhold enn UDI uten at de det gjelder har fått mulighet til å uttale seg om de nye vurderingene. Det er urimelig at denne gruppen barn og unge ekskluderes fra ny behandling. De ville vært inkludert om de ikke hadde påklagd det negative vedtaket fra UDI, eller dersom UNE ennå ikke hadde fattet vedtak i saken. Derfor mener Oslo Arbeiderparti at disse unge asylsøkerne må få sine saker prøvd på nytt.

Oslo Arbeiderparti mener at:

- "Oktoberbarna" må gis mulighet til å få søknadene sine behandlet på nytt, i tråd med intensjonen og forutsetningen bak Stortingets flertallsvedtak av 14.11.2017.
- vedtaket om ny gjennomgang må omfatte de omlag 35 som har fått sin rettslige status forverret etter å ha klaget på sitt opprinnelige vedtak.

Redaksjonskomiteens innstilling – Nasjonale og internasjonale saker

- 801 • Arbeiderpartiets stortingsgruppe må sørge for at regjeringens innskrenkende tolkning
802 av flertallsvedtaket blir avvist.

Andre forslag

Tredje rullebane på Gardermoen

Forslaget er basert på og/eller ivaretar forslag 4.24 og 4.30 fra årsmøtehefte 2

Oslo Arbeiderparti vil:

- Stanse planleggingen av en tredje rullebane på Gardermoen
- Taxfreesalget som er med på å finansiere lufthavner i distriktene bør overtas av Vinmonopolet

Konkurransetsetting av jernbanen

Forslaget er basert på forslag 4.22 fra årsmøtehefte 2

Arbeiderpartiet skal arbeide for at jernbanen ikke oppsplittes, selges og konkurransetsettes.

Kamp mot internasjonal arbeidslivskriminalitet

Forslaget er basert på og/eller ivaretar forslag 9.5 i årsmøtehefte 2

Samarbeid mellom kontrolletater som Arbeidstilsynet, Skatt Øst, politiet og Kemneren er viktig for å bekjempe internasjonal arbeidslivskriminalitet. Dagens lovverk og taushetsplikt gjør det vanskelig for etatene å dele informasjon om kriminelle aktører i arbeidslivet seg i mellom, og med kommunale myndigheter. For å kunne utelukke aktører som bedriver svart arbeid og sosial dumping fra offentlige anbud bør kontrolletatene være pliktig å dele relevant informasjon med hverandre og med andre offentlige oppdragsgivere.

Bekiempelse av menneskehandel i Norge – vår tids slaveri

Forslaget er basert på forslag 9.8 i årsmøtehefte 2

Arbeiderpartiet vil forebygge menneskehandel ved å støtte offentlige og frivillige aktører som gjennom opplysningsarbeid og bevisstgjøring reduserer etterspørselen etter varer og tjenester tilbudt av ofre for menneskehandel.

1. Beskytte:

- styrke offentlige og frivillige aktører som gir oppfølging og hjelp til ofre for menneskehandel i Norge
- bedre oppfølgingen av prostituerte i Norge
- i samarbeid med ofre for tvangsprostitusjon prøve å få et bedre overblikk over utfordringene de møter
- vurdere om refleksjonsordningen skal utvides

2. Straffeforfølge:

- Bare én av tre menneskehandelsaker i Norge starter med at politiet selv tar initiativet. Arbeiderpartiet vil derfor gå inn for at politi og påtalemyndighet får nok ressurser til å etterforske og bekjempe menneskehandel og organisert kriminalitet.

3. Identifisering:

- gi opplæring i identifisering av ofre for menneskehandel til offentlige samfunnsaktører som høyst sannsynlig er i kontakt med mulige ofre. For eksempel ansatte i ambulansetjeneste, legevakt, arbeidstilsyn, ligningskontor, UDI, tollvesen, barnevern

- gi A-krim gruppene, i Norge som er sammensatt av ansatte fra politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet, kemnerkontorene, tollvesenet og Nav, mandat og kompetanse til å intervju ansatte i bedrifter for å avdekke menneskehandel gjennom utnyttelse i tvangsarbeid.

Innføre et tredje juridisk kjønnsalternativ

Forslaget er basert på forslag 9.11 i årsmøtehefte 2

Oslo Arbeiderparti vil at det innføres et tredje juridisk kjønnsalternativ. Det er helt nødvendig at Norge som samfunn tar på alvor den dype fortvilelse noen kjenner på ved ikke å ha en kjønnsidentitet knyttet til de etablerte kjønnskategoriene.

Vi vet at det er personer som har en uklar kjønnsidentitet. Det skal vi ta på alvor og de skal møtes med respekt. For de få dette gjelder, så trenger de denne kategorien. Det er enkelt for samfunnet å få tilrettelagt dette på en god måte.

Ta hatkriminalitet på alvor

Forslaget er fremmet av Homonettverket under årsmøtet

Hatkriminalitet skaper ofre på mange nivåer. I tillegg til å ramme de som direkte utsettes for vold eller trusler, skaper hatkriminalitet utrygghet for store grupper av befolkningen. I tillegg rammes demokratiske kjerneverdier som likeverd, trygghet, ytringsfrihet og retten til å være seg selv.

Oslo Arbeiderparti mener at:

- Politiet må få nødvendige ressurser, systemer og instruksjoner for å øke sin kompetanse og iverksette nødvendige tiltak for å forebygge hatkriminalitet
- Grunn- og videregående skoler tar et tydelig ansvar for å forebygge hatkriminalitet og utvikle holdninger som motvirker hat
- Tiltak som Rosa Kompetanse Justis og Restart får bedre finansiering

879 **Oversendes partistyret**

880 Merknad: Representantskapet 29. mai 2018 skal handle om migrasjon og integrering.
881 Redaksjonskomiteen foreslår å oversende alle forslag som berører migrasjon og integrering
882 til partistyret med mål om at de relevante forslagene inngår i arbeidet fram mot
883 representantskapet 29. mai.

884 **Fra hefte Årsmøtehefte 2: Innkomne forslag før fristen:**

- 885 • 2.2 Helhetlig løft for å redusere barne- og familiefattigdom
- 886 • 3.3 Verne og styrke asylinstituttet
- 887 • 8.1 Norskopplæring
- 888 • 8.2 En human, rettferdig og ansvarlig flyktnings- og innvandringspolitikk
- 889 • 8.3 LHBT-flyktninger er mer utsatte enn andre asylsøkere
- 890

891 **Fra hefte Årsmøtehefte 3: Innkomne forslag etter fristen:**

- 892 • 5.1 Skattegjeld er ikke viktigere enn et trygt hjem å vokse opp i
- 893 • 7.3 Norsk som foretrukket språk
- 894 • 8.1 Innvandringspolitikk
- 895

896 **Forslag sendt inn under årsmøtet:**

- 897 • 10. Oslo AP skal sikre en romslig asylpolitikk, fremmet av Fredsforum

898 **Øvrige forslag:**

- 899 • Uttalelse oversendt fra Årskvinnekonferansen om flyktningpolitikk
- 900 • Uttalelse oversendt fra Årskvinnekonferansen om ICDP
- 901

902 **Redaksjonskomiteens innstilling:** Sakene oversendes partistyret